16964/P

DE

SCILLA

DISSERTATIO INAVGVRALIS MEDICA

QVAM

CONSENTIENTE ILLVSTRI MEDICORVM ORDINE

IN

ACADEMIA GEORGIA AVGVSTA

PRO

GRADV DOCTORIS

MEDICINAE AC CHIRVRGIAE

PVBLICE DEFENDET

DIE IX. NOVEMBRIS MDCCLXXXV.

AVCTOR

PHILIPPVS HENRICVS CASPARI

SCHAVEMBVRGENSIS.

GOETTINGAE

TYPIS JO. CHRISTIANI DIETERICH.

16964/P

PATRI SVO OPTIMO

JVSTO FRIDERICO CASPARI

CONSILIARIO CAMERAE

HASCE STVDIORVM SVORVM PRIMITIAS

OMNI QVA PAR EST PIETATE

SACRAS ESSE VOLVIT

FILIVS OBEDIENTISSIMVS

HENRICVS PHILIPPVS CASPARI.

§. I.

Scillae botanica conſideratio.
Claſſis. Ordo. Nomina.

Scillae Radix in officinis obuia debetur ſtirpi cuidam ad naturalem ordinem earum plantarum referendae, quas *Coronarias* vocat LINNEVS, Eques, *a*) *Liliaceas* ADANSON *b*). Haec ipſa in ſexuali Syſtemate claſſi adnumeratur, quae ob flores hermaphroditos eorumque ſtamina ſex neque coalita neque magnitudine diſcrepantia Hexandria dicitur, et quidem primo huius ordini, Monogyniae, qui piſtillo vnico diſtinguitur.

Multa ſtirps noſtra in vita communi obtinuit nomina: *Graece* Σκιλλα; *Arabice* Alaſchil; *Gallice* Scille,

 Scille

a) *Philoſ. bot. p. 28. Ord. 9. Gener. plant. ed. 6. Ord. 10.*
b) *Familles des plantes, Fam. 8.*

Scille rouge, Oignon marin; *Anglice* Squill, Sea-onion; *Italice* Scilla; *Hiſpanice* Cebolla albatrana, Ceba marina; *Germanice* Meerzwiebel; *Svetice* Sjö-Lök; *Danice* Strand-lögrod; *Belgice* Zeeajuin.

Sed plurimum refert noſſe praecipua eius nomina botanica. Itaque Σκιλλα c) item Παγκρατιον d) vocatur a DIOSCORIDE, Scilla a CAESALPINO e), WEINMANNO f), Scilla maior a THEODORO TABERNAEMONTANO g), MATTHIOLO h), Scilla hiſpanica a CLVSIO i), Scilla ruffa magna vulgaris a JO. BAVHINO k), MORISONO l), Scilla vulgaris radice rubra a C. BAVHINO m), Scilla ſ. Cepa marina hiſpanica a LOBELIO n), Ornithogalum maritimum a TOVRNEFORTIO o).

SCILLA

c) DIOSCORID. *Oper. lib. 2. cap. 202. interpretatione* SARACENI, *p. 161.*

d) *L. c. cap. 203.*

e) *De plantis libri 16. cap. 10. lib. 8. p. 403.*

f) *Phytonthozaiconographia ſ. conſpectus plantarum.*

g) *Neu und vollkomm. Kräuterbuch durch* C. BAVH. *verbeſſert 1731. Tom. 2. p. 1017.*

h) *Opera ed.* C. BAVH. *p. 453.*

i) *Hiſtor. plant. rarior. p. 171.*

k) *Hiſt. plant. Tom. 2. p. 615.*

l) *Plant. hiſtor. vniuerſ. Oxon. Tom. 2. p. 395.*

m) *Pinax theatri bot. p. 73.*

n) *Hiſt. 15.*

o) *Inſtit. rei herb. p. 387.*

Scilla *maritima;* nudiflora bracteis refractis. linn. *Syſt. veget. ed.* 14. venerandi praeceptoris, Equitis mvrray *p.* 328. *Spec. plant. p.* 442.

Deſcriptio.

Quo vero tanto melius ſtirps, de qua hic agitur, cognoſcatur, characteres eiusdem vberius ſignificare opus eſt.

Radix: Bulbus pyriformis apice ſurſum directo, pugni vel vltra magnitudinis, ſquamis carnoſis latis ad latera attenuatis, ſupra obtuſis, craſſis, repandis, veſtitus ſquamis exſuccis membranaceis lineatis, tenuibus, hinc ita iunctis, vt bulbus primo aſpectu tunicatus appareat, baſi fibras ramoſas craſſiuſculas emittens. — Hanc bulbi deſcriptionem illuſtri mvrray me debere tanto lubentius profiteor, quum rationem indicet, cur in plerisque libris bulbus tunicatus nec ſquamoſus vocetur.

Folia omnia radicalia, lanceolata, ſtricta.

Scapus circiter ſeſquipedalis, erectus, teres, ſpica terminali inſtructus, foliis tempore prior.

Bracteae lineari-lanceolatae, refractae genu in medio, ſurſum flexae, ſubtus calcaratae, ſcapo adnatae et floribus ſubſtratae.

Calyx nullus.

Corolla

Corolla hexapetala, patentiſſima, decidua, alba.

Staminum filamenta ſex, ſubulata, corolla dimidio breuiora; *Antherae* oblongae, incumbentes,

Piſtillum vnum. *Germen* ſubrotundum; *Stylus* ſimplex, longitudine ſtaminum, deciduus; *Stigma* ſimplex.

Pericarpium: *Capſula* ſubouata, glabra, triſulca, trilocularis, triualuis.

Semina plura, ſubrotunda.

Icones. Duratio. Locus natalis.

Inter eos, qui iconibus hanc plantam illuſtrarunt, et quorum varios inter ſynonyma in medium protuli, praeprimis nominandi ſunt MARTELLIVS in *Horto Rom. T. 6. Tab. 93.*, vbi bulbus extimo velamento inſtructus depingitur et REGNAVLT in *Botanique miſe à la Portée de tout le Monde Faſcic. vlt.* ſub titulo *la Squille*, cuius quidem figura bulbum ſquamoſum, nec tunicatum, ſiſtit.

Duratione perennis eſt.

Creſcit locis arenoſis prope mare in Hiſpania, Luſitania, Normandia, Sicilia, Africa ſeptentrionali, Syria. Noſmet eam in hybernaculis ſeruamus, vbi rarius in ollis floret. Sed bulbus in cellis humidis et tepidis interdum ſpicam protrudit. Hic ob copiam ſucci viſcidi et lenti ſponte diu recens ſeruari in vſum medicum poteſt. Quotannis

annis vero magnâ eius copia praecipue ex Hiſpania et Natolia aliorſum transfertur.

Varietates.

Duae ante omnia Varietates notari debent:

α. Scilla bulbo *rubro,*

β. Scilla bulbo *albo,*

ad quod diſcrimen et LINNEVS et botanici, qui eum tempore praeceſſerunt, probe attenti fuerunt. Rubri bulbi maiores, albi minores eſſe ſolent. Rubedo autem modo externas tunicas ferit, interne enim vtroque caſu albae ſeu pallide virides ſunt.

An virtute differant pro coloris diuerſitate, de eo non ſatis inter medicos conuenit. Quidam perinde eſſe ſtatuunt, quibus vtaris, vt cll. LEWIS *p*) et ALSTON *q*); alii rubros efficaciores pronunciant albis, annuente et LVDWIGIO *r*).

Quicquid ſit rubri bulbi frequentioris vſus in medicina ſunt. Squamae vero, ex quibus conflatur bulbus, carnoſae, inaequales, ſunt, et diſſectus ſucco viſcoſo repletus offenditur. Licet vero hodie in pharmacopoliis et bulbi ſuccoſi

p) *Hiſtory of Materia med. p. 531.*

q) *Lectures on the Materia med. Vol. I. p. 512.*

r) *Aduerſaria medico-pract. Vol. 2. p. 200.*

coſi aliquando proſtent: crebrius tamen ſicci ad manus ſunt. Hi ipſi occurrunt forma tunicarum oblongarum, ſubpellucidarum, fragilium. Fibras deorſum emergentes ante vſum reſcindi, vix opus eſt, vt moneam.

Compendii cauſa in formulis plerumque nomen radicis ſ. bulbi omittimus, et *Scillae* ſeu *Squillae* vnice nomine vtimur, quam ſcribendi breuitatem ego quoque hic adhibebo.

§. 2.

Odoris et ſaporis ratio.

Odore caret et radix recens, niſi quid ſimile rapis coctis vel Apio hortenſi putes, et ſicca. Sapor autem mucilaginoſus eſt, amarus valde et nauſeoſus praetereaque inſigniter acris. Siccatione perit acrimoniae pars, licet amarities eadem maneat.

§. 3.

Scilla Venenum.

Et haec quidem acrimonia Scillae locum ei inter venena aſſignauit. Notatum iam in Africa camelos, qui ſpinoſa Eryngia paſſim auide deuorant, intacta relinquere viridia Scillae folia *s*); et mures *t*) quoque, et catum et cuni-

s) LVDWIG *l. c. p.* 698.
t) BERGII *Mat. med. p.* 265.

cuniculum *u*) radice periiſſe conſtat, aliis grauiter affectis; prout paſta farinacea, qua Scilla cocta fuit, ſues et piſces perdit. Verum in ipſo homine deleterias vires exſerit.

Etenim maiori iuſto doſi non ſolum nauſeam ſed vomitus intenſiſſimos excitat et tormina, lotium ſanguine tinctum, alui profluuia, conuulſiones, inflammationem et arroſionem ventriculi, quin ipſam mortem. Memorabile huius rei legitur exemplum de foemina quadam Helmſtadienſi *v*), cui medicaſter contra tympaniten tantum pulveris dedit, quantum cochlear integrum comprehendere poſſet. Vnde vero poſt dolores ventriculi acerbiſſimos, eiulatus, conuulſiones aliaque ſymptomata, mors, et aperto cadauere ventriculus inflammatus et ex parte arroſus exſtitit. — Felicior euentus fuit in aſthmatico *x*), qui ex errore drachmam vnam Scillae clyſmati deſtinatam ingeſſit, vnde nauſea et vomitus creberrimus, quo ſopito in ſalutem aegri exanthema erupit in cute ſcabioſum, antea vitioſe ſuppreſſum; ſicque aſthma plane diſparuit. Scimus quoque aliquando, meretrices, ad foetum expellendum fortiori deiectione aluina, Scillam ingerere, quae ſi voti ſcelerati compotes fiant, propriam vitam non minus, quam innocentis infantis in periculum vertunt.

u) HILLEFELD *Diſſ. Experimenta circa venena, cap. 2. p. 12.*
v) LANGE *de remed. Brunſv. domeſt. p. 176.*
x) MVZELLS *Wahrnehm. 2. Samml. p. 35.*

Et haec partim acri ſuo ſtimulo, partim reſoluente vi inſigni perpetrat. Quin tantae acrimoniae eſt, vt qui crudas et recentes Scillas tractant, veſiculas in manibus contrahant *y*).

§. 4.

Scilla medicamen.

Eiusmodi noxias vires exſerit Scilla tam in ſanis, quam in aegris, ſi modus exceditur. Id quod tamen, vt numeroſiſſimis aliis exemplis conſtat, non prohibet, quo minus vtilis medicina exiſtat, modo praeter doſin iuſtam et corporis conditionis ſcitus reſpectus habeatur. Hinc et, iam antiquitus celebrata, valdopere nunc praeſtantiſſimis medicamentis ſuo merito accenſetur. Primus, qui ad rem medicam eandem applicuit fertur EPIMENIDES eſſe, qui tam frequenter Scilla vſus eſt, vt inde *Epimenidea* dicta fuerit *z*). Sed Philoſophi iſtius et expiatoris auctoritatem multis numeris antecellit inter veteres iſta medicorum DIOSCORIDIS, HIPPOCRATIS, GALENI, AËTII, PAVLLI AEGINETAE, CELSI, CAELII AVRELIANI, MESVËS, SERAPIONIS, aliorum, qui ſub multiplici forma *a*) in pluribus morbis chronicis eadem vſi ſunt.

y) VALENT. *Hiſt. ſimpl. reform. lib. 2. ſect. 2. cap. 34.*

z) HALLERI *Bibl. bot. Vol. 1. p. 12. Bibl. pract. Vol. 1. p. 20.*

a) SWIET. *Comment. in* BOERH. *Aphor. Vol. 4. p. 259.*

ſunt. Quid ſerioris aetatis medici de ea ſenſerint, in tractatione morborum, quibus auerruncandis conducat, poſtea ſignificabo.

Horum veſtigiis, hoc eſt experientiae, potius inſiſtere operae pretium iudico, quam ex analyſi chemica virtutes medicas eruere velle. Qua qui delectentur, hiſce lectione eorum, quae JO. HENR. SCHVLZIVS *b*), CARTHEVSERVS *c*), LVDWIGIVS *d*) de hac reliquerunt, fiet ſatis.

§. 5.

Forma qua adhibeatur. Praeparata praecipua.

Corpora, quibus noxia acrimonia ineſt, ſi medicamenti inſtar adhibenda, vario modo enitimur, vt aut praeparatione aut additamento quodam idoneo eam mitigemus, ſicque medicamentum emergat, quo abſque timore vti liceat.

Supra dixi, Scillam eſſe tanto acriorem, quo recentior eſt atque ſuccoſior. Vnde patet exſiccatione acrimoniam

 debili-

b) *Diſſert. examen chemic. radicis Scillae marinae, reſp.* MEDER, *Halae* 1734.

c) *Fundam. Mat. med. P. I. p.* 145. *ſqq.*

d) *Aduerſ. l. c. p.* 702. *ſqq.*

debilitari *e*). Solet itaque ad normam Pharmacopoearum Londinenſis *f*), Edinburgenſis *g*), Sueciae *h*), Roſſicae *i*) ablato externo eius cortice transuerſim in taleolos tenues ſecta exſiccari. Fieri autem hoc debet leni calore, ne, dum mitius reddere medicamen conamur, vi omni exuatur. Sic fere vnice aquoſa pars perit quae $\frac{4}{5}$ circiter conſtituit totius radicis ponderis ſecundum experimenta cl. LEWIS absque notabili ſaporis et virtutis iactura. Recte exſiccata friabilis eſt. Ea ideo *Scilla ſiccata* κατ' ἐξοχην dicitur.

Praeter hanc praeparationis methodum alia adhuc crebro vſu venit, qua ſcilicet Scilla integra paſtae ex farina et aqua paratae incluſa in fornace coquitur et dein ſeparatis inter ſe ſquamis in vmbra ſiccatur. Haec apud Londinenſes nomine *Scillae coctae* venit. Germanis hinc inde adhuc placet. Nam adhucdum eam commendant Wurtembergenſes *k*) nomine *Scillae praeparatae*, probauitque expreſſius LVDWIGIVS.

Sed

e) Sic iam DIOSCORIDES *l. c.* "Scilla, inquit, vim habet acrem et vrentem. Attamen aſſata ad plurimos vſus accommodatur." Deinde et exſiccationis varias methodos et coctionem cum aceto et coctionem cum melle enarrat.

f) *Francof. 1761. p. 22.*

g) *Ed. cit. p. 77.*

h) *Ed. alt. p. 111.*

i) *pag. 115.*

k) *Ph. Würt. p. 173.*

Sed reiecerunt eam cell. NICOLAI *l*) et BALDINGER *m*), qui Scillam ſic praeparatam nonniſi cadauer Scillae pronunciat.

Acetum, quod in vniuerſum virus plantarum, ſiue acre ſiue narcoticum ſit, corrigit et infringit, et ad Scillae praeparationem in hunc ſcopum, vt egregium menſtruum vſurpatur. Scilla nimirum aceto per plures dies macerata, ita vt eius ad acetum proportio ſit, vt 1 : 12, acetum decantatur, et ſub *aceti ſcillitici* nomine ſeruatur. Hoc ipſum ad vetuſtiſſima praeparata pertinet *n*). Edinburgenſes *o*) dicto menſtruo tantillum ſpiritus vini tenuioris admiſcent.

Quo magis adhuc acrimonia Scillae debilitetur, mellis dulcedine obuelatur, ſicque *Oxymellis ſcillitici* nomine inſignitur. Nempe aceti ſcillitici vna pars cum duabus mellis partibus coquendo miſcetur *p*).

Simile medicamentum eſt *Syrupus ſcilliticus q*), qui ſaccharo in aceti ſcillitici ſufficiente quantitate ſoluto paratur.

Commo-

l) *Syſtema Mat. med. ad praxin applic. T. 2. p. 286.*

m) *Medic. Journ. Vol. 1. P. 1. p. 27.*

n) Vid. MATTHAEI DVRASTANTIS *Libri de aceto ſcillino et de Aloe, Venet. 1567.*

o) *Ph. Edinb. p. 102.*

p) *Pharm. Würtemb. p. 134.*

q) *Ph. Edinb. p. 198.*

Commodum quoque Scillae menſtruum *vinum* eſt, cui nouam auctoritatem L. B. A SWIETEN *r*) conciliauit, de qua re infra pluribus agam.

Nec ſpernenda medicina eſt *Eſſentia s*) *Scillae*, quae conſtat ex aceto ſcillitico per ſal tartari ſaturato; tum in mellis ſpiſſitudinem denſato, dein ſpiritu vini rectificatiſſimo ſoluto.

Extractum aquoſum in mellis denſitatem redactum valde arriſit LVDWIGIO *t*). Extractum vrinoſo menſtruo, vt vocat JOERDENS *u*), factum, ſe adhibuiſſe optimo ſucceſſu indicat, ſed dolendum eum ſub praeconiorum vbertate verum eiusdem praeparationis modum non ſignificaſſe.

§. 6.

Quomodo incommodis a Scilla obuiam eatur? Doſis.

Qualicunque vero ratione, opportunitate data, exhibeatur Scilla, obuiam iri oportet moleſtiis, quas facile creat, quarum vulgatiſſima eſt nauſea, in vomitum facile increſcens. Ad hanc arcendam vel infringendum, niſi, quod

rarius

r) *Comm. in* BOERH. *Aphor. Vol. 4. p. 259. Maladies des armées, p. 163.*

s) *Pharm. Wurt. p. 84.*

t) *L. c. p. 104.*

u) *Comm. noric. 1740. p. 225.*

rarius, eam concedi fas ſit, miſcela aromatis valde conducit; quo fine Cinamomum, Zingiber, nux moſchata, cortex Winteranus, flores Caſſiae, cortex Aurantiorum, radix Serpentariae virginianae, Calami, Angelicae, Carlinae, Helenii et ſimilia adduntur. Sunt qui ex vſu Scillae ſaeuos dolores contrahunt, imo, qui prae ſenſilitate nimia neruorum, vel irritabilitate nimia fibrarum muſcularium, inde in conuulſiones incidunt: in hiſce additamentum camphorae praecipue egregium eſt *v*), etiamſi non ſemper ſufficiat. De aliis connubiis ſecundum indigentiam inferius dicendi commodior locus eſt.

Circa puluerem, qui omnium frequentiſſimo in vſu eſt, monendum, eum ſenſim amittere virtutes ſuas, vtut ſollicite in vaſis ſeruetur, hinc praeſtare recenter contuſum praecipere. Et hic quidem commodiſſimum eatenus formam abſoluit, quoniam in eo tam doſis quam miſcela adeo facilis eſt. Si modo ſapori conſulendum et curandum, vt moles pulueris maior fiat, ſufficit pulueri ſaccharum ſolum addere. Doſis pulueris Scillae variare debet pro aetate viribus et natura morbi. Saepe ſufficit granum vnum vel duo bis vel ter vel pluries de die; alii quinque vel plura grana absque vomitu ferunt. Puluis etiam in pilulis, modo non minus ſicceſcant, in connubio extractorum, gummi-reſinarum et ſimilium dari

v) TISSOT *Epiſtolae medico-pract. pag. 406.*

dari poteſt. Ex dicta pulueris doſi varia facilius colligitur, quantum de praeparatis ſcilliticis aliis exhiberi poſſit.

In vniuerſum ſuadendum, vt initium fiat minori doſi, ſenſim aſcendendo; id quod non ſolum ob naturam variam aegri requiritur, ſed ob Scillae praeparatae diuerſam efficaciam, quam nunquam niſi caute explorando comperies.

§. 7.

Quibusnam in morbis Scilla noceat.

Antequam vero virtutes egregias Scillae ſtudio deditaque opera perſequar, praeter dicta incommoda, nauſeam puta, et vomitionem extra voluntatem noſtram emergentem, alia commemorari debent, ne adhibeamus eam tum, quum ab ea abſtineri conſultius ſit.

Soluit ſcilicet ſanguinis craſin teſtantibus deiectionibus aluinis et vrina cruenta; hinc non confert, quando humores nimia tenuitate laborant, vt in febribus putridis, in quibus ſocia tuſſis et oppletio pectoris ad vſum praecipue in oxymelle ſcillitico inuitant.

Proſternit praeterea facile vires ventriculi inſigniter, cuius imperium in corpus notiſſimum eſt, vt inde vel interpolandi roborantia vel admiſcendi neceſſitas compareat. Magis autem debilitatum illum iri, probabile, niſi cum

acrimo-

acrimonia amarities iuncta eſſet, quam tamen neutiquam tanti facere queo, vt inde Scillam in caput roborantium cum meritiſſimo alias SPIELMANNO *x*) transferre poſſem; quod ſimile vitium videmus committi frequenter ab auctoribus librorum in materiam medicam, qui medicamina ſecundum vires diſponunt.

Pereximie quoque vetuit iam DIOSCORIDES *y*) ſuo tempore adminiſtrare eam praeſente vlcere interno. Patet inde quantum noxae redundet ex oxymelle ſcillitico in phthiſi vlceroſa, quod tamen liberali manu a multis medicis offertur, in qua tamen ſumma opera enitendum eſt, vt refrigeremus corpus, inflammationem tollamus et quemlibet ſtimulum a pulmonibus arceamus: hiſce ſcopis Scillam eſſe maxime aduerſam ob ſtimulandi ſuam vim, iam elucet *z*).

Sic et abſtineas ab ea, ſi ſcirrhus inueteratus grauat cum febricula: facile enim inde ſcirrhus enaſcitur. Patet inde in hydrope, cancri interni iam enati ſi indicia adſunt, eſſe vitandam.

Denique cautione inſigni opus eſt in hominibus nimia ſenſilitate vel irritabilitate laborantibus. Sunt hi, quos nu-

 perrime

x) *Mat. med. pag. 228.*

y) *Loc. cit. pag. 162.* "Cauendus Scillae vſus iis quibus eſt interna quaepiam exulceratio."

z) Conf. FOTHERGILL in *med. Obſ. and Inquir. Vol. 5. p. 375.*

perrime dixi, doloribus ſaepe poſt vſum affici item conuulſiuis motibus. Plura eiusmodi exempla memoriae prodiderunt cll. TISSOT *a*), VNZER *b*), WEIKARD *c*), qui proxime dictus vir doctiſſ. caſum adducit foeminae, quae ex Scilla affectiones neruoſas maxime ſingulares patitur. Denique ſponte cognoſcitur, quoniam in vias vrinarias inſigniter operatur, non conducere tum, quum iam ante lotium nimis liberali riuo profluit, vel ſi viae lotii inflammatae, ſauciatae vel exulceratae, ſunt.

§. 8.

Generatim virtutes Scillae determinantur.

Quum iam vero ad morbos ipſos definiendos, quibus Scilla opitulatur, accedendum: in anteceſſum moneo, me nolle alios enumerare, quam quos vere ſanauerit, parum curantem alios, quorum nomina hinc inde in compendiis adeo comparent, vel quos ex theoria Scillam ſanaturam aliquis forſitan hariolari poſſet. Et in hiſce quidem reſpectus habendus eſt ſummae eius in incidendo et attenuando tenaces humores potentiae et ſtimuli, quo ſolida vellicat. Specificam vero vim in vias lotii exſerit, illas ad ſecretionem vel excretionem vberiorem ſollicitando, vt igitur inſtar vulgatiſſimi

a) *Loc. cit.*

b) *Arzt, Vol. 12. pag. 157.*

c) *Verm. med. Schriften 1 St. p. 245.*

tiſſimi diuretici ſit. Nec minus peculiari in pulmones niſu opportuna in variis pectoris morbis videtur. Emetica pariter vis ſpeciatim conſideranda. Quin non omni fide caret, in ſpaſmis ſedandis ſubinde valere. Vlteriori experimento conſtabit, anne contra vermes pluris facienda, quam hactenus factum fuit.

§. 9.

Efficacia Scillae in hydrope.

In omni hydrope aquoſus humor in cauitate corporis quadam accumulatus eſt, ſiue aucto a laxitate ſeri affluxu, ſiue impedito illius refluxu prae vaſorum reuehentium obſtructione. Itaque tria ſunt praecepta, quae medici, vt hydropem ſanandam curet, medendi rationem dirigunt:

1) Aquam euacuare;
2) Vaſorum reuehentium obſtructionem reſoluere;
3) Partem laxam, hydrope affectam, roborare.

Iam patet ex ſupra dictis, Scillam ad medicamenta, quae tollendo huic morbo inſeruiunt, eſſe referendam. Nimirum duobus ſatisfacit poſtulatis, quum et aquam euacuare valeat augendo lotii excretionem, et vaſorum reuehentium obſtructiones reſoluere.

Optime autem minori doſi in hoc morbo adhibetur, ita vt modo lotium pellat, non diarrhoeam cieat. Et ſic

 palmam

palmam praeripit omnibus, quae per aluum aquam expellunt, quippe quae abdominis viſcera debilitando cauſam hydropis redeuntis relinquant. Quamobrem magni viri Scillam in hydrope commendarunt, vt remedium praeſtantiſſimum.

DIOSCORIDES iamiam de vſu illius ad ciendam vrinam, et hydropicos ſanandos loquitur *d*). MEAD *e*), quum de diureticorum in hydrope praeſtantia loquitur, affirmat, ex radice Scillae parata omnium eſſe efficaciſſima. Foeminam *f*) hydrope, et aſcite et anaſarca laborantem, exhibendo potiunculam ex oxymellis ſcillitici drachma ſeſquialtera, aquae Cinnamomi vncia vna, ſpiritus Lauandulae cum ſyrupo corticum Aurantiorum ana drachma vna commiſtam curauit; conualuit illa ſenſim, et corpus ad priſtinam integritatem rediit. COHAVSEN *g*) mulierem hebraeam, quae poſt ſcarlatinam febrem neglecta diaphoreſi hydrope corripiebatur, methodo ſimplici ſibi conſueta per infuſum radicis Scillae cito, tuto, et iucunde perſanauit. Et in aliis quidem caſibus efficax hocce inuenit remedium, ſed efficacius, ac in narrato,

d) *Loc. cit.*

e) RICHARDI MEAD *monita et praecepta medica. Tom. II. Lond. 1773. cap. 8. de hydrope. pag. 17.*

f) *Loc. cit. pag. 13.*

g) *Commercium litter. noricum Vol. 12. hebd. 50. pag. 399.*

narrato, nunquam. Et ipſe monet, non in maiori doſi eſſe exhibendam, quum nauſeam tunc excitet, anxietates, imo vomitum. IDEM *h*) puerum, qui poſt eandem febrem, hydropem patiebatur, plerisque aliis efficacibus remediis aut fruſtra, aut exiguo emolumento tentatis, tandem infuſo Scillae vinoſo ita reſtituit, vt vrina copioſiſſime fluente, quae antea pauca quantitate, et oleoſo-nigra, craſſa emittebatur, ſitis ceſſaret, aluus detumeſceret, euacuatis vrinae aliquot amphoris. Refert poſtea, ſe radicis noſtrae in ſeroſis et oedematoſis tumoribus crebro ſtupendos et non ſperatos effectus obſeruaſſe, ſaepius per vrinam, aliquoties per aluum, deiectionibus aquoſis, ſuperabundantem materiam cum eupathia educendo. ALBRECHT *i*) ſingularem pulueris Scillae compoſiti effectum annotauit. In ſexagenario, qui hydrope et maxima ſpirandi difficultate vexabatur, omnibus fruſtra tentatis, tandem exhibuit pulueris radicis Scillae *crudae* grana octo, radicis Vincetoxici, Pimpinellae albae, Bryoniae, ana gr. quatuor, Nitri gr. quinque cum potu copioſiore iuris carnis macilenti. Poſt paucarum horarum interuallum aegrotus, comitante vomitu, vehementi febre correptus et mente alienatus fuit. Sumta vero potione diapnoica a meridie, aluo ſoluta largius, ſomnum tranquillum diuturniorem

h) *Loc. cit. hebd. 10. pag. 75. 76.*

i) *Acta phyſico medica Academiae Naturae Curioſorum, Vol. X. pag. 303.*

niorem expertus eſt, poſt quem febris non ſolum penitus ceſſauit et mens rediit, ſed tanta quoque copia vrinae profluxit, vt intra viginti quatuor horas non ſolum omnis in toto corpore tumor diſparuerit, ſed viribus quoque, reſtituto nunc appetitu, poſt paucos dies auctioribus, conſueta munera obire potuerit. Poſt trimeſtre ſpatium, menſe Septembri idem puluis morbum redeuntem iterum fugauit. TISSOT *k*) radicem Scillae in multis hydropibus praeſtantiſſimum eſſe remedium agnoſcit, ſi minori ſumitur copia, vt vrinam modo non aluum moueat, et ſic mira patrare; addit tamen ingenue: "nec omnia poteſt tamen, nec ſuis caret vitiis". CATANEVS *l*) hydropis pectoris curationem deſcribit, quam Squillae vſu feliciter perſanauit. THOMPSON *m*) non negat, oxymel ſcilliticum, iis, qui hydropis pectoris ſpeciem prae ſe ferebant, vtilitatem attuliſſe. Quicquid horum ſit, cl. LENTIN *n*) tamen a ſcilliticis cuiuſcunque generis in hydrope pectoris

pectoris

k) *Epiſt. medico-pract. pag. 406.*

l) *Racolta d'opuſculi ſcientifici e filologici. Venezia Tom. 47. p. 234.*

m) *Medical conſultations on various diſeaſes publiſhed from the letters of* THOMAS THOMPSON. *Lond. 1773.* Vid. Verſ. Germ. titulo *medic. Rathpflege. pag. 208.* Cfr. *pag. 122.*

n) *Beobachtungen der epid. und ſporad. Krankheiten am Oberharze, pag. 119, not.*

pectoris metuit. WERLHOF *o*) eximiam Scillae laudem tribuit. Nec minus PLATNER *p*), HELVETIVS *q*), UNZER *r*), GARDEN *s*), SELLE *t*) aliique bene multi viri fide digni.

§. 10.

Continuatio argumenti de efficacia Scillae in hydrope.

Sed enucleatius paullo de vſu eius in hydrope agendum eſt. Diu placuit ad mitigandam acrimoniam Scillae addere Vincetoxici radicem; et etiamnum vbiuis occurrit in noſtris officinis puluis huius miſcelae, *Puluis compoſitus* STAHLII dictus, ab HELMONTIO forſan iuſtius vocandus, nec a STAHLIO vllibi, vt proprium inuentum, deſcriptus! Plane non dubito, additamentum hocce nullius eſſe pretii, et deriuandum

o) *Opera. Ed. cl.* WICHMANNI, *p. 811.* "Scilla potentiſſimum remedium eſt, ad turgentes hydropicorum aquas, per vrinam euacuandas."

p) *Ars medendi ſingulis morbis accommodata*, §. 567.

q) *Recueil des methodes* etc. *pag.* 242. Sub titulo *preparation du vin diuretique*, infuſi vinoſi vſum valde commendat.

r) *Arzt* 12. *Theil. p.* 156.

s) *Medical Commentaries by a Society of phyſicians in Edinburgh, T. III. p.* 330.

t) *Medicina clinica, Berlin* 1783. *p.* 627.

riuandum ex iis temporibus, quibus alexipharmaci verſipellis vox in deliciis erat. Attamen vtrique a viris magni nominis *u*) additum fuit nitrum, quo tanto efficacius et tutius caperetur. Sic formula in actis academiae ſcientiarum Stockholmienſis legitur pulueris ex radicis Squillae granis tribus, Vincetoxici gr. quinque, Nitri gr. decem, ab ill. BÄCK valde celebrata. Magis arridet ſolum Scillae cum nitro connubium; quum nitrum Scillae vim temperet et per ſe lotium non moueat. SWIETENIVS *v*) vero magis fauet infuſo vinoſo ex Scillae recentis vncia dimidia et vini boni libris duabus, cuius adulto homini vnciam dimidiam vacuo ventriculo propinauit, vnde leuis nauſea absque vomitu et ſubito magnum vrinae profluuium oritur, ita vt ſummo levamine intra paucas horas librae ſex, octo, duodecim, excernantur. Optimum fuit doſin ita moderari, vt nauſea tantum absque vomitu ſequeretur, nam vomitus diureſin minuiſſe viſus eſt. Non reticendum tamen TISSOTI *x*) obſeruatum, quod nonnulli aegri vino huic aſſueſcere nequiverint ob enormes vomendi conatus. Sine dubio is effectus non ſubſequutus fuiſſet, addito aromate. Hinc probo RVS-

SELII

u) FR. HOFFM. *Med. ſyſt. T. 4. P. 3. p. 346.* BÄCK in *K. Vet. Acad. Handl. 1754. p. 316.*

v) *Vid. ſupra* §. 5.

x) *Loc. cit. p. 411.*

SELII conſilium *y*), qui infuſum hoc cum aqua Cinamomi forti propinauit; item RICHARDI DE HAVTESIERK *z*), qui vna cortices Aurantiorum et Calami radices infundendas curauit; cuius generis formulas et ill. A STÖRCK *a*) tradidit; vt taceam connubium Scillae et ptiſanae Juniperi, Gallis quibusdam laudatum, et a TISSOTO *b*) pariter probatum. Licet vero plerique vomitum arceri iubeant ob metum, ne diureſis inde minuatur: praeciſe tamen eam doſin Squillae requirit cel. HOME *c*), qua emeſis excitetur. Ex decem enim aegris ſeptem ſanati, et in hiſce quidam larga vomitio ſubſequuta, tres non curati, quorum neuter vomuit; et haec curatio citiſſima fuit praecipue aeſtate.

Quod ad acetum ſcilliticum attinet, reprehenditur *d*) quidem in eo, quod intolerabiles ſaepe anxietates excitet. Sed dubito id fieri: ſi dilutum aqua diuretica, vt Petroſelini, in miſcela ſalis alcalini e. c. Olei tartari per del. addito ſyrupo aromatico exhibetur.

Oxymel ſcilliticum vero multi ferunt, quibus reliqua diſplicent, et commode huic addi poſſunt alia adiuuantia vel corrigentia, nitrum, aromatica.

 Bonum

y) *De tabe glandul. p. 68.*
z) *Formul. med. p. 17.*
a) *Ann. med. Vol. 1. p. 162. Vol. 2. p. 285.*
b) *L. c. p. 410.*
c) *Clinical Experiments and Hiſtories p. 387. ſqq.*
d) TISSOT *l. c. p. 411.* Idem iudicium fert LVDWIG *l. c. p. 705.*

Bonum indicium eſt, ſi, Scilla propinata, lotium mox large fluit; pro malo autem habendum, ſi ſudor largior inde erumpit, tumque mox ab vſu deſiſtendum eſt *e*). Porro, ne aeger ex Scilla noxam contrahat, neceſſe eſt, vt medicus ad morbi genium et ſtadium reſpiciat. Minus conducit iis, qui temperiei calidae, bilioſae, putridae ſunt, in quibus e contrario acida et praeprimis cremor tartari requiruntur. Et ſi tantopere iam increuit morbus, vt hectica febre laboret aeger non poteſt non medicina, quae acrimonia ſua neruos et vaſa irritat, infeſta eſſe, febrem vehementer augendo. In aſcite, ſi ardor viſcerum, pulſus durus, hepar infarctum, ſaepe nocere illam, innuit cel. BERGIVS *f*). Nullus igitur vſus Scillae eſt, niſi adhuc ſolidorum aliquod robur ſuperſtes ſit. Meminiſſe quoque oportet, non euacuandam vnice eſſe aquam collectam, ſed et roboranda vaſa debilitata et collapſa. Hinc praegreſſa diureſi, cortex Peruuianus mox ſubiungendus, vel aliquando Scilla et cortex egregie copulantur. Initium igitur altero caſu fieri poteſt decocto corticis cum oxymelle ſcillitico largius mixto.

§. II.

Efficacia Scillae in aſthmate pituitoſo et tuſſi pituitoſa.

In interna fiſtulae ſpiritalis eiusque ramorum per pulmones diſperſorum membrana, magna copia latet glandularum

e) LVDWIG *l. c. pag. 718,*

f) *Mat. med. regni veget. p. 261.*

larum mucum ſecernentium, qui per internum harum partium velamentum innumeris foraminibus defertur. Hic ipſe intimam totius aſperae arteriae ſuperficiem obducendo et obliniendo eam contra ſtimulum ab acribus particulis in aëre natantibus et per inſpirationem allectis tuetur, et vocem glabram, grate ſonoram, reddit. Vti autem omnes, ita et haec ſecretio varia patitur vitia, et ſaepiſſime hoc, quod nimis augeatur, ita vt in pulmonibus quaſi colluuies muci exiſtat. Nonnunquam ſtagnat ille in ſuis cryptis, et, ſenſim iterum reſorpta tenuiori parte, tenacior redditur. Talis maxime moleſtus vaſis aëreis, eorum expanſionem liberam impedit, reſpirationem facit difficilem, aſthma gignit. Subinde colluuies in internum vaſorum aëreorum cauum effuſa producit ſonitum ingratum vel ſtrepitum, dum vel voces enunciandae ſunt, vel reſpirandum. Et irritatur, a muci tenacis copia, aſperae arteriae tunica neruea, eoque validius, ſi ipſi muco, vt in quibusdam huius morbi ſpeciebus, ab acris materiei cuiusdam metaſtaſi oriundis, pernicioſa acrimonia ineſt. Inde neceſſe eſt, vt conuulſiua fibrarum carnearum contractio, perque hanc ipſam aëris inſpirati vehemens exploſio fiat, quam tuſſim, et in praeſenti caſu, pituitoſam, a cauſa dicimus. Vt medeatur vtrique malo, et aſthmati et tuſſi, medicus, ante omnia materiem pituitoſam pulmones infarcientem reſoluat, eoque talem reddat, vt ſcreatu haud moleſto ſenſim eiici poſſit. Id autem bene praeſtat Scilla,

inprimis oxymel ſquilliticum, in quo medicamine et mellis et aceti vires reſoluentes Scilla in iſtis ſoluta inſigniter acuit.

Iam DIOSCORIDES tuſſi vetere vexatis, ſuſpirioſis, et ore reiicientibus Scillae linctum ex melle commendat *g*). Laudat Scillae efficaciam in aſthmate FRIDERICVS HOFFMANN *h*), pluresque caſus per partes enumerat, vſus connubio Vincetoxici in puluere. Veſtigia eiusdem ſequutus eodem ſucceſſu Scillam exhibuit WAGNER *i*) initio quidem in miſcela Vincetoxici, ſed dein absque eo, vt nullum dubium ſit, curationis meritum latuiſſe in Scilla ſola, etſi nitrum admiſtum fuit. In caſibus ab hiſce enarratis non vnice craſis pituitoſa peccauit, ſed potiſſimum ſpaſticae indolis exſtiterunt, vnde coniicere licet, vim quandam antiſpaſmodicam Squillae inſidere. Scite igitur addit HOFFMANNVS "Memorabilis Scillae videtur effectus, aliquot etiam aliis exemplis notatus, in ſpaſmis et conuulſionibus partium praeſentiſſime ſopiendis, maxime catarrho ſuffocatiuo, aſthmate conuulſiuo, quandoque etiam

g) *Loc. cit.*

h) *Medicina rationalis ſyſtematica Tom. 4. Part. 3. Sect. 2. cap. 2. Obſ. 3.* qui caſus idem eſt ac ille enarratus in SCHVLZII *Diſſ. de aegroto aſthmatico vſu radicis Scillae ſubleuato* in HALL. *coll. Diſſ. pract. Vol. 2. p. 139.*

i) EIVSDEM *Obſerv. clin. Sect. 2. in* HALL. *collect. diſſ. pract. Vol. 2. p. 179.*

etiam in ipſa epilepſia"; ſubſcribente, quem laudaui, WAGNERO. HEISTER oxymellis vſum aſthmaticis commendat *k*). Ita et PLATNER *l*) MEAD *m*) oxymel ſcilliticum laudat ad leuandam ſpiritus anguſtiam, interne ſumtum, vt humores viſcidos et tenaces reſoluat. Et ad promouendam vlterius exſcreationem commendat ſpongiam aceto ſcillitico calido madidam, naribus vel ori admotam, vt vapores inde emiſſi in pulmones recipiantur. MVZEL *n*) vero caſum aſthmatis ſiſtit ex retrogreſſa ſcabie ſuborti, ſed Squilla curati. TISSOT *o*) foeminam aſthmate, cephalalgia, agrypnia, et pedum oedemate vexatam oxymelle ſcillitico et cortice Peruuiano ſanauit. Efficaciam in aſthmate pituitoſo pluribus et confirmat LVDWIGIVS *). WEIKARD *p*) narrat, pilulas ſcilliticas Edinburgenſes *q*) in ſpecie frigidae tuſſis, quae a pituita tenaci infarciente oriebatur, ſaepe inſigni vſui fuiſſe. SELLE *r*) radicem Scillae praecipue in pectus ſiue pulmones vim exſerere, et in

k) *Mediciniſches Handbuch, p. 296.*

l) *L. c. §. 395.*

m) *L. c. Tom. I. cap. 10. de aſthmate, p. 117.*

n) *Wahrnehmungen 2. Sammlung, p. 32.*

o) *Epiſt. cit. p. 407.*

*) *Aduerſ. l. c. p. 712.*

p) *Vermiſchte mediciniſche Schriften. Erſtes Stück p. 35.*

q) *Pharmacopoea Würtenb. Ed. cit. p. 140.*

r) *Medicina clinica, Berol. 1783. p. 627.*

in pulmonum infarctibus pituitoſis efficaciorem eſſe aſſerit. Sed in eo aſthmatis genere, quod a veris nodis ſiue tuberculis glandularum conglobatarum ſiue lymphaticarum, quas oportet a glandulis mucum ſecernentibus modo dictis bene diſtinguere *s*), ortum trahit, a Scillae vſu abſtineas: quum metuendum ſit, ne acrimonia ſua irritante, eorum inflammationem et ſuppurationem cieat, quae facillime ſuperuenit. Monet igitur VNZER *t*), abſtinendum eſſe a Scilla in hocce morbo.

§. 12.

Virtus Scillae in inflammatione pulmonum.

A pituitoſa oppletione pulmonum ad inflammatoriam tranſeo, in qua pariter Scillae efficacia praeconio digna eſt. Sed nolo vltra oxymel ſcilliticum eius vſum in pleuritide et peripneumonia extendi, vtpote quum in hoc ſtimulus Scillae tantopere eſt cicuratus, vt nocere non poſſit, inſignem tamen mellis reſoluendi vim mirifice auget. Et hoc ipſum non modo, quando natura per ſputa iudicationem molitur, prodeſt, ſed et quando lente ſtaſis diſcutienda eſt. Hinc in mixtura dilutum oxymel hocce per nychthemerum dedit HAENIVS *u*) ad vncias tres, aliquando et dupla

quan-

s) HALLER *Elem. phyſiol. Tom. 3. p. 150.*

t) *Arzt, Vol. 12. p. 157.*

u) *Rat. medendi, P. 1. p. 23.*

quantitate. Nec vnquam copioſior vſus nauſeas creauit, modo ptiſana copioſe ſimul biberetur. A lactis connubio autem ſub eius vſu abſtinendum. Tantum oxymellis ſcill. conceſſit Baronetus PRINGLE *v*) in inflammatione pulmonum, quantum ferre poſſet aeger absque nauſea vel alui purgatione. Cl. SARCONE *x*) quoque inter efficaciſſima remedia ad ſputa excitanda oxymel refert. Sed quid opus eſt teſtibus, quum quotidiana praxis optime hanc eius praeſtantiam confirmet.

§. 13.

Efficacia Scillae in nephritide.

Iuncto reſoluendi et lotium pellendi officio Scilla in nephritide opem fert. Excludere me hic iſtam, quae inflammatoria dicitur, ſponte cognoſcitur. Sed de duabus aliis ſpeciebus doloris renum cum functione eorundem laeſa hic ſermo, ſcilicet de pituitoſa et ſabuloſa; quae ambae eandem ſubinde ludunt ſcenam, vt nonniſi ex praegreſſis et ſubſequentis effluuii natura colligi queat, quaenam ſubfuerit. Iterum vnice verae experientiae nec argumentorum ludibrio inſiſtendum.

a. *Nephri-*

v) *Obſervations on the diſeaſes of the army*, *Ed.* 7. *p.* 143.

x) *Geſchichte d. Krankheiten in Neapel*, *Vol.* 1. §. 175.

a. *Nephritis pituitoſa.*

Quod ad nephritidem pituitoſam attinet, memorabile eius exemplum ſiſtit WAGNER *y*) foeminae, cui inter vulgaria, quae genus morbi determinant, ſigna, quorſum praecipue pertinet colica, cum lotio ſubrufo, mucus ſeceſſit, in fundo matulae inſtar ſpermatis ranarum fluctuans, tantae tenacitatis, vt plurima pars vaſi vrinario adhaereret, nec inuerſo eo dimitteretur. Multis fruſtra tentatis aquae Sedlicenſes et copiam et denſitatem minuerunt, ſed rediit profluuium per vices priſtina vehementia, vnde ad Scillam confugere viſum, cuius virtutem euentus extra dubium poſuit.

b. *Nephritis ſabuloſa.*

Alia foemina, cuius IDEM *z*) meminit, ſub doloribus dorſi et ſtranguria vna cum pituita denſa ſabulum minxit vel lapillos magnitudine ſeminis Milii. Scilla contra hoc malum adhibita: vomitio inde et lotium copioſiſſime excretum cum amurca lotii et lapillis. Et hiſce praeuiis, in gratiam cum ſanitate omnino rediit. — Similis felicitas contigit virgini *a*), nephritide ſabuloſa infeſtatae, in qua tanta

y) *L. c. p.* 192.

z) *L. c. p.* 195.

a) *L. c. p.* 196.

tanta copia ſabuli delituerat, vt data Scilla quotidie lapilli lentis cicerisque magnitudine cum vrina excernerentur, idque factum absque dolore vllo vel inteſtinorum vel viarum lotii, per quas iſti tranſmearunt.

§. 14.

Scillae vis in vrinae ſecretione et excretione impedita.

Multiplex cauſa exſtat, quae vel ſecernendo lotio ex renibus, vel illi per inferiores vias, vreteres, veſicam, vrethram, excernendo, obſtaculum praebet, quod vero niſi auferri poſſit, praeter hydropem, febrem, ſoporem, aſthma aliaque, partis, vbi vrina ſtagnat, deſtructionem, imo ipſam mortem, poſt ſe trahit. Secretionem ſaepe impedit craſſior et pituitoſa ſanguinis diatheſis, languor in motu, vitium in renibus ipſis, vt inflammatio, calculus, ſpaſmus. Excretioni vero obicem ponunt fungi, ſcirrhi vel externe vel interne organa dicta claudentes vel comprimentes, pituita tenax, item calculus, ſtricturae ſpaſticae, vrethrae collapſus, veſicae paralyſis. In tanta cauſarum varietate manifeſtum eſt, ad lotium pellendum non vnum ſufficere poſſe remedium, nec Scillam illis omnibus et ſingulis tollendis ſufficere. Sed iam magni momenti eſt, quod aliquot mobiles easque recentes tollat. Huius loci eſt retentio illa vel ſuppreſſio

vrinae, quae oritur ex pituitoſo nimis ſanguine, irritabilitate languente, vel paralytica partium diatheſi, ſabulo vel calculis minoribus ſtagnantibus.

§. 15.

Quid Scilla valeat in ſcorbuto?

Quod vero omnium minime crediđiſſes, hoc eſt, quod in ſcorbuto inſignis potentiae Scilla ſit, in quo morbo vulgo ſolet accuſari acrimonia ſingularis, reſolutio humorum et fibrarum laxitas. Non ſuppetit iam ſententias diuerſas de eiusdem genio inter ſeſe comparare. Sufficit exploratam eſſe hanc vim indubiis, vt videtur, experimentis. HEVRNIVS *b*) iam acetum ſcilliticum vt ſummum antiſcorbuticum extollit. Pluris autem faciendum eſt iudicium cel. LIND *c*), qui oxymelle ſcillitico vtebatur, vnde effectum exoptatiſſimum ſe percepiſſe in ſcorbuto aſſeuerat; inde laxari aluum, promoueri lotii ſecretionem, leuari multa incommoda praecipue illa pectoris, a quibus ſcorbutici raro liberi exſtant. Data huius vncia vna ſpatio nychthemeri cum inſigni maxime leuamine. Non igitur nocent omnino acria in ſcorbuto, quod iam exemplo efficaciae Allii vel Cepae bulborum antiſcorbuticae apparet; aliud vero concinnum exemplum

b) LANGE *de med. Brunſv. dom. p.* 177.

c) *Treatiſe on the Scurry, Ed.* 3. *p.* 222.

plum ſuppeditat Sedi minoris herba *d*). Congruit cum hoc Scillae praeconio experientia ſummi WERLHOFII *e*), cuius verba, vt emphaſis eorum mea culpa non extenuetur, ſequentia ſunt: "Inter ſcorbuti antidota Scilla ex praecipuis eſt, et ſanguini eiusque ſero liberiorem fluxum conciliat, et oris vitiis medetur, et neruos liberat ſolutosque excitat et, vti inter emmenagoga ita inter haemorrhoidagoga, vt hac voce vtar, eminet."

§. 16.

Vis Scillae anthelmintica.

Non reticendum arbitror veſtigium virtutis anthelminticae, quod Scilla prodit, licet fatear hactenus non ea ſimplicitate contra vermes fuiſſe exhibitam, qua opus, ſi remedii verum meritum aeſtimari debeat. Nominatim hic loquor de oxymelle ſcillitico. Fuit iuuenis *f*) cui quidem vermes cucurbitini ſeceſſerant, ſed ob affectiones quasdam pectoris oxymel hocce cum infuſo florum Sambuci dabatur. Poſtquam hiſce perrexerat per aliquot dies, purgans quoddam fortius porrigebatur, vnde taenia ſex vlnarum ſeceſſit, lati

d) Vid. ill. MVRRAY *Apparat. medic. Vol. 3. p. 344.*

e) *Litt.* in ENGEL *Spec. med. p. 164.*

f) Vid. WEIKARD *vermiſchte med. Schrift. 1 Stück p. 72.*

lati corporis. Nec ill. A STÖRCK g) formae vnice medicamenti cauſa admiſcuit medicinae ſibi contra vermes vſitatiſſimae oxymel ſcilliticum. Vtitur nimirum ſequente: ℞. Sal. polychr. pulv. Rad. Ialapp. Valerian. ſ. Phu āā drachmam vnam Oxymell. ſcill. vnicas quatuor. M. Huius miſcelae adultis quater per diem vncia dimidia, iunioribus autem drachma vna aut duae, propinantur. Hoc vnico remedio, absque vllo vermium diſcrimine omnes qui praeter vermes nullo alio morbo laborarunt, ſanati ſunt. Sic et varii aegri a taenia inſignis longitudinis liberati fuerunt, et lumbrici vomitu et aluo redditi. Quod ad taeniam, memini illuſtrem Equ. MVRRAY mihi narraſſe, ſe paucis praebiis eiusdem Störckianae miſcelae eliminaſſe per os plures articulos Taeniae Solii apud foeminam, enato poſt medicinam captam vomitu; quibus ipſis vermibus cucurbitinis quum alternatim aquam frigidam et calidam infunderet, hi mox riguerunt, mox reſuſcitati ſunt, nec niſi mortui eam figuram oblongam aſſumſerunt, qua apud COVLETVM ſub falſo aſcaridum nomine depinguntur.

§. 17.

g) *Ann. med. 1. p. 103. 164.*

§. 17.
Vis Scillae emetica.

Rariſſime accidit, quod Squilla emetico ſpeciatim ſcopo praecipiatur, ſi quidem alia vomitoria ſuppetunt, quae tutius exhibentur, et absque ſenſibili ad linguam acrimonia neruos ventriculi, peculiari ſenſu inſtructos, vellicant. Interim pro infantibus tenellis non veremur praeſcribere oxymel ſcilliticum, in quo quidem, vt dictum, acre mitigatum eſt, ob ſenſilitatem neruorum fibrarumque irritabilitatem in hac aetate inſigniorem ſat tamen efficaciae ſupereſt ad emeſin ciendam. Ingeritur hiſce ad paucas drachmas aqua deſtillata exceptum, et iis infantibus tanto opportunius eſt, in quibus muci multum pectus grauat.

§. 18.
Scillae reuellendi potentia.

Licet vero plerumque per os vnice Squilla ingeratur, reuellendi tamen fine et per aluum in clyſmate applicari ſolet, in hominibus adultis, ad drachmam vnam pulueris. Reſpicio hic praecipue ad vulnera capitis, in quibus cl. SCHMVCKER, *h*) in connubio aliorum commodorum, eam dicta via adminiſtrandam pluribus locis ſuadet. In hiſce enim ſaepiſſime funeſta ſymptomata, et ipſa mors, nonniſi in lympha per commotionem inter tunicam arachnoideam et piam matrem

h) *Chirurg. Wahrnehm. Vol. 1.* Caſus varii et animaduerſiones *pag. 144.*

matrem exorbitante, et tenella cerebri ſtamina comprimente, cauſam habent, abſente aliquando grauiori integumentorum vulnere vel intropreſſione ſ. fractura cranii. Ad hanc igitur lympham diſſipandam omne ſtudium intendas; cui fini, praemiſſa venae ſectione, praeter fomentationes ex aqua frigida, aceto, nitro, ſale ammoniaco, et clyſmata ſtimulantia conducunt. Felix praxis edocuit, Squillam hiſce commodum ſtimulum ſuppeditare.

THESES.

THESES.

I.

Medicamenta ſanis exhibita veneni vim habent.

II.

Calculi vrinarii varia natura; hinc et lithontriptica non vnius generis requiruntur.

III.

In hirudinum contra ophthalmiam applicatione magna cautione opus eſt.

IV.

Semina vermium inteſtinalium nobiscum connaſcuntur.

V.

In febribus intermittentibus aliquando ſine vlla corporis praeparatione vel euacuatione praeuia cortex Peruvianus adhiberi poteſt.

VI.

Febris puerperarum gaſtricae indolis eſt.

VII.

Grauidis magis conuenire videntur euacuantia, quam venae ſectio.

VIII.

Tartaro emetico, vti aliis praeparatis Stibii, vis anti-ſpaſmodica ineſt.

IX.

Fumigatio cum Cinnabare ad luis venereae curationem periculoſiſſima.

X.

Vultus interpres mentis eſt.

XI.

Sectio caeſarea optime in linea alba inſtituitur.

XII.

In laeſionibus capitis primarum viarum ratio ſollicite habenda eſt.